

בהוקרה מתנועת המושבים בישראל

המייסדים

בן עמי | 1949

מייסדי מושב בן עמי

אברני כלומה ואהרון ז"ל, זאבי יוסף ז"ל ומרים, אמסטרדם יוחנן ושרה ז"ל, אריאל טובה וחנוך ז"ל, באר חיה ושמואל ז"ל, בן יעקב יעקב ויהודית, בן צבי יעקב ומרים, גורן שושנה ונתן ז"ל, חיימוביץ' צבי ורבקה, גפן בנימין, גפני שרה ויעקב ז"ל, דויטש אילונה ופרנץ ז"ל, דגן אלי ותמר, הידוקובסקי מרדכי ז"ל וטובה, מזרחי משה וצביה ז"ל, וולף גיזלה ושמיל, וייס יוסף ז"ל ורחל, ורשבסקי רחל ומשה ז"ל, טויב אהרון ומלכה, יונש רוזליה ומשה ז"ל, יסיפוביץ' דבורה ומשה ז"ל, יוצר חן, ינקוביץ' פייגה ז"ל ואברהם, פרלמן משה ז"ל, כצנשטיין רפאל ואסתר ז"ל, כרמלי מרים ואברהם ז"ל, לוינגרט מרדכי ז"ל וברכה, לכוביצר נתן ז"ל ובלהה, לנדאו אברהם ושרה ז"ל, לנדאו שמואל, מאירוביץ' פרלה ודוד ז"ל, מושקוביץ' משה ז"ל ולאה, מילר נתן ז"ל ורחל, מעוז אסתר ודוד ז"ל, מרק יונה ז"ל וטובה, נהרי יורם ז"ל ואורה, נידרמן יצחק וחנה, נס ישראל ופנינה, ציבל דב ואסתר ז"ל, סגל יצחק ז"ל ועדינה, סולומון חיים ז"ל וגיטה, סולומון צבי ועפרה ז"ל, סנש יהודית ושאל ז"ל, סנש אברהם ולאה, עוזיאלי שולמית ואברהם ז"ל, פיינר אביבה ויוסף ז"ל, פיינשטיין אדית וקלוד ז"ל, פכטר פנינה וצבי ז"ל, פלמון שלמה ופנינה ז"ל, פרידן משה (מקס) ולני ז"ל, פרנקל גבי ז"ל וכרמלה, קוריזקי יצחק ז"ל ונעמי, קליינר ציפורה ופנחס ז"ל, רודה רבקה ואברהם ז"ל, רודה שושנה ז"ל וגדעון, רוטמן משה ז"ל ושרה, רוטמן רות ומיכאל ז"ל, רייך רינה ז"ל ונתן, רינגל אלה ויוסף ז"ל, שומרון שולמית וגבריאל ז"ל, שליט ברכה ז"ל וצבי, שפירו ג'ף וברנדה.

זכרונות מימים ראשונים / מפי החברה שרה רוטמן, מתוך עלון מושב בן עמי 1975

"עלינו ב-19 באוגוסט 1949 לאדמת אל-נהר. היינו קבוצה שרובה נמנתה עם יוצאי הפלמ"ח. הצטרפנו לקבוצה אחרת, שחלק ממנה ישבו כבר במקום. היו אלה יוצאי גדוד 21, כובשי הגליל המערבי. השתכנו בבית עפפי הנטוש, בסמיכות למעיין שלנו. למטה היו חדר האוכל והמטבח, מחסן בגדים ומספר חדרים מגורים. למעלה, היו חדרים מגורים בלבד. החצר הייתה ענקית, ובקצה היו חדרים השירותים, שהיו, כמובן, צריפים עלובים. בחורף, הייתה החצר הופכת לשלולית מים גדולה. אחד החברים היה מעביר בטרקטור את כל מי שצריך היה להגיע לשירותים. במטבח עבדו מספר בחורות, שכמעט לא היה להן מושג בבישול, וכשהיו באים החברים לאכול, והאוכל לא היה טעים, ולעיתים קרובות בתוספת תולעים, אז היו מתחילות לעוף צלחות מקצה אחד של השולחן לקצהו השני. אני ורחל מילר, שהייתה אז עולה חדשה ובקושי דיברה עברית, היינו קמות בבוקר להכין דייסה וקפה. השומרים היו מדליקים לנו את הפרימוסים... כיוור לשטיפת כלים לא היה. היינו אוספות את הכלים מארוחת הבוקר בניגית גדולה, והולכות למעיין שבצד הכביש לטוּף אותם. כך היינו מבלות את הבוקר... כן, ועוד, המעיין שימש לנו גם כאמבטיה. הייתה שם תעלת בטון, שבמרכזו העמדנו מחיצה מיוטה, וכך חלקנו את התעלה למקלחת בנים ולמקלחת בנות. הבנים היו בחלק הראשון, וכשבאנו להתרחץ, הסתרנו את הפנים, וכך עברנו כדי לא לראות את הבנים העירומים (כמובן שמידי פעם הגנבנו מבט)... יכולתי עוד לכתוב ולכתוב, אך לא אוסיף... אני מקווה שקיבלתם טעימה מהשנה הראשונה לחיינו במקום. חיים חסרי דאגות, שנראים היום כצ'יזבט אחד גדול."

בן עמי בראשית דרכה והיום:

מושב בן עמי הוקם בשנת 1949 ע"י יוצאי גדוד 21, יוצאי חטיבת "כרמל", חטיבת "הראל" וחטיבת "פיתח" של הפלמ"ח, אשר לחמו לשחרור הגליל המערבי. המושב נקרא ע"ש בן עמי פכטר ז"ל, מפקד גדוד 21, אשר נפל בקרב בשעת פריצת הדרך ליחיעם הנצורה בשנת 1948. במבצע שנקרא "מבצע בן עמי" נכבש הגליל המערבי על ידי חטיבת כרמלי. ב-15 במאי 1948 נשלח מברק על ידי מפקד המבצע משה כרמל למטה הכללי של ההגנה, בואת הלשון: "פעולת בן-עמי נסתיימה עתה, כשכל מטרותיה הושגו. כוחות ההגנה שולטים על כל שטח הגליל המערבי". חלק נכבד מאותם לוחמים של חטיבת כרמלי וגדוד 21 היו הגרעין המייסד של המושב שהתיישב בתחילה "בבית עפפי"- ביתו של מושל הכפר אל נהר, שכאמור, נכבש במהלך המבצע. כל אזור המושב היה בתחילה פרדסים נושפים, שנעקרו והוכשרו לטטחים, ולימים כשעבר היישוב למשכנו הקבוע באזור הכפר הנטוש אום אל פארג', הוסב שמו למושב בן-עמי (אוגוסט 1949). כיום מתגוררים במושב כ-750 תושבים. האוכלוסייה מורכבת מדור המייסדים, בנים ממשפחות, תושבי ההרחבה ודיירים הגרים בשכירות. במושב ניתנים שירותים ציבוריים: מזכירות, מרפאה, צרכנייה, ספרייה, גני ילדים, פעוטון, בית כנסת, מוסך, תחנת דלק, בשנים האחרונות, בנוסף לחקלאות, החלו להתפתח מקורות פרנסה נוספים. כגון צימרים, מחלבה לגבינות צאן, מפעל לתכשיטים, בוסתן לפירות אקזוטיים ופטל, פנסיון לכלבים ולחתולים, משתלה, מספרה, טיולי אופניים ועוד. במושב כ-2,200 דונמים של אבוקדו, וזהו המושב המייצא אבוקדו בכמות הגדולה ביותר בארץ. בנוסף מגדלים במושב, ליצי, אנונה, אפרסמון, פפאיה, אננס ועוד. מושב בן עמי הוכרז כ"כפר תיירותי" ע"י משרד התיירות, ובשל כך בוצע במסגרתו פרויקט טיפוח פני הכפר תוך שדרוג תשתיות הכבישים, המדרכות והגינות.

תנועת המושבים בישראל. שומרים על המרחב הכפרי. שליחות לאומית שהיא זכות

